

Projekt garaž pod Vodnikovim trgom naj bi prehajal v sklepno fazo. Gradbeno dovoljenje, v katerem so stranko v postopku, ki ni dala soglasja, tik pred koncem preprosto zaobšli, je samo vrh ledene gore v dolgi vrsti pravnih izogibov, ki so bili potrebni, da je sporni projekt lahko zašel tako daleč. Prišli smo v fazo, ko legalnost izpodbija legitimnost, pravna formalnost ogroža upravičenost in zanika zakonitost. To zdaj ni več le problem Vodnikovega trga ali Plečnikovih tržnic, temveč tudi velik problem pravne države.

Vsa strokovna dejstva, ki smo jih navajali strokovnjaki Sveta SAZU za kulturo in identiteto prostora Slovenije, Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta ZRC SAZU in strokovnjaki civilne iniciative Tržnice ne damo, odloki, zakoni in ustava zaenkrat niso bili dovolj, da bi se MOL, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za okolje in prostor in Zavod za varstvo kulturne dediščine ustavili pri uničevanju prostora in vrhunske kulturne dediščine.

Skrajni čas je, da se odgovorni za takšno stanje umaknejo, javne službe pa začnejo delovati v prid prebivalcev Ljubljane in njihove umetnostne dediščine, kar je edino v skladu s pomenom prostora in vrednotami.

Obrazložitev:

Projekt garaž pod Vodnikovim trgom že od samega začetka krši določilo Odloka o razglasitvi srednjeveškega mestnega jedra Stare Ljubljane in grajskega griča za kulturni in zgodovinski spomenik in naravno znamenitost (Uradni list SRS, št. 5, 14. 2. 86), kjer v poglavju Razvojne usmeritve, jasno piše: »Povsod na območju je treba ukiniti ... obstoječa parkirišča in jih nadomestiti z garažnimi hišami na obrobju varovanega območja«. Obrobje pomeni lahko samo ob robu, logično da zunaj roba, vendar to ne more biti dilema, ker Vodnikov trg s frančiškanskim samostanom, gotsko cerkvijo, srednjeveškim mestnim pokopališčem in na novo odkrito Auerspergovo grobnico ni obrobje, temveč del »srednjeveškega mestnega jedra«. Sodnik na vrhovnem sodišču Tomaž Pavčnik je v svojem besedilu Nekaj pravnih iztočnic zoper gradnjo garaže pod Vodnikovim trgom pokazal, da Plečnikove tržnice po svoji naravi ustrezajo pojmu kulturne dediščine in potem dokazal, da je naloga ustreznega državnega organa, da tak objekt tudi procesno (formalno) zaščiti. Če tega ne stori, ravna protipravno. Delovati mora v skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine in ustavo. Obvezna razlaga je evidentno nezakonita, saj med neobhodne komunalne posege umešča tudi gradnjo nadzemnih in podzemnih parkirišč ter gradnjo mostov in ni bila sprejeta po postopku, ki ga za sprejemanje prostorskih aktov sedaj predpisuje Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.list. RS št.33/2007; ZPNačrt). S takšno zlorabo inštituta obvezne razlage se je mestni svet izognil načelom, ki morajo biti upoštevana v postopku prostorskega načrtovanja. Ta so med drugim: načelo trajnostnega prostorskega razvoja (4.člen ZPNačrt), načelo ohranjanja prepoznavnih značilnosti prostora (8. člen ZPNačrt), načelo vključevanja varstva

kulturne dediščine (9. člen ZPNačrt), načelo strokovnosti (9.člen ZPNačrt) ter tudi načelo javnosti (5. člen ZPNačrt).

V resnici imamo zelo dobro delujoč tržni prostor v izjemnem arhitekturnem in arheološkem okolju, ki ga je nujno ohraniti in varovati, ogroža pa ga projekt, ki urbanistično in arhitekturno ni usklajen z najsodobnejšimi spoznanji stroke in z izjemnim zgodovinskim prostorom, v katerega posega. Umeščanje garaž v ožje zgodovinsko središče mesta dodatno generira osebni promet, slabša bivalne pogoje in ogroža zdravje prebivalcev, zanemarja pa javni promet, kar ni v nasprotju samo z načeli trajnostnega razvoja urejanja mest, temveč tudi z že sprejetimi evropskimi smernicami za urejanje prostora v mestih. Skrajno neodgovorno in nedopustno je, da se zastareli trend obremenjevanja centra s prometom nadaljuje, čeprav je Evropska komisija vložila tožbo na Sodišču EU proti Sloveniji zaradi neizpolnjevanja evropskih standardov glede nevarnih delcev v zraku (PM10). EU je postavila omejitev 35 prekoračitev v enem letu, Ljubljana jih je že imela 118.

Arheologi so ob južni strani frančiškanske cerkve izkopali grobnico knezov Auerspergov, prvovrstno najdbo, ki jo je skupaj z ostalinami gotske cerkve in srednjeveških mestnih vrat mogoče kakovostno ohraniti samo na mestu samem, to je *in situ*. Nikakor pa tak prostor ni mogoče izvotliti za garaže in to v 21. stoletju! V neposredni bližini ima Ljubljana neprimerno boljšo rešitev, in sicer možnost za večjo garažo v grajskem griču, ki bi rešila ne samo probleme Vodnikovega trga, temveč vseh ljubljanskih zgodovinskih trgov. Garaža, za katero obstaja idejni projekt, ima neposreden dostop iz vpadnice in obvoznice in s prometnimi problemi ne obremenjuje zgodovinskega jedra, nasprotno, usklajena je z najsodobnejšimi spoznanji okoljsko ozaveščene urbanistične stroke.

Začeti tak strokovno zastarel, protipraven projekt, ki nima jasno definiranih rokov niti finančne konstrukcije, in to v času svetovne recesije, ki se prav zaradi takih projektov pri nas še posebej trdovratno upira, ter z njim pretirano zadolževati mesto, katerega dolg nenehno narašča prek vseh meja, je še posebej absurdno. Kaj pomeni javno zasebno partnerstvo v takih razmerah, lahko vidimo v Stožicah. Projekt naj bi bil zgrajen s komercialnim denarjem, pa se je izkazal kot »nasedla investicija«, ki je usodno zamajala ključno nacionalno banko ter v izjemno težkih pogojih prekomerno obremenila državo in davkoplačevalce. Vlaganje denarja v projekte, ki ga ne vračajo, nasprotno, celo uničujejo vrednote državnega in evropskega pomena, in sočasno pretirano zadolževanje sta močno neugodna, če ne kar katastrofalno sovpadajoča procesa. Spomnimo se, kako se lahko konča tak triumf volje ... Grčija se ni več opomogla prav zaradi podobno nepremišljenega investiranja v gradnje pred Olimpijskimi igrami, a Grki pri tem niso uničevali kulturne dediščine.

Še vedno je čas, da Ljubljančani in vsi Slovenci ohranimo izjemne vrednote prostora, v katerem živimo, in si omogočimo kvalitetno življenje v svoji državi.

Za več glej: http://uifs.zrc-sazu.si/files/file/VODNIKOV%20TRG_GRADIVO_LAHEK.pdf